

absentes immortalis eos Patri omnes commendavit, ac discedentes, quia plus non poterat, ut pro se orarent postulavit. Dolores, lacrymæ, orationes fiebant, quoniam vix ab eis psalmus continuari valebat; dum quisque in alterum respiciebat, quasi jam cerneret fratrem Patre orbaturum, erumpebat in lacrymas. Coram illo plangere nequaquam audebant, quia spe bona lætabundus non lacrymans, sed lætantes eos omnes videre volebat; si cuius in lacrymas concitati singultum sentiebat, confestim solita gravitate compescebat. Profunda jam noctis parte transacta quæ in Sabbatum illucescebat, ejus ad vesperum obiit; reverendissimus vir ejusdem Ecclesiæ prior Anselmus de proximo illius sine non tam suspectus quam certus, collocavit se longiuscule ab eo, et clanculo nolens ut ille agnosceret, quia moleste ferebat aliquem circa se. Verum ut mox primum ad matutinas sonuit signum, illico excitavit domnum abbatem Rogerum, qui secus caput ejus accubebat, et ait: *Excitare priorem, ut dicat nobiscum matutinas.* Plurimum miratus est ille quomodo id agnovisset, quia nec coram eo venerat, nec aliquis ei dixerat, et post accubuerat. Summo vero mane omnes diei horas coram se dici rogavit. Denique jam ingruentem mortis horam sentiens, communicari se exposulavit, et animam sibi commendari. Festinato ivit abbas Rogerus, sed nullam in eucharistia invenit hostiam, turbati sunt fratres universi, mors instabat, et salutare Dominici corporis quod ille acciperet (78) non erat. Verum circa morientem minime defuit, quæ circa viventem miserationis divinæ gratia semper præsto fuit. Forte tunc sacerdos quidam pro eo missam celebrans sumendum adhuc in manibus tenebat corpus Dominicum; ejus itaque oblationis, quæ pro commendando illius exitu oblata Deo fuerat, prædictus abbas portionem unam suscepit, et ei ad viaticum tulit. Commendaturus exitum, illico fratres omnes accurrunt. Quorum lacrymationem nec tunc sustinere prævalens, peracta ex more Christiano communicatione, quo valuit nutu verboque monuit, ut in claustrum redeant, tanto instantius ei subvenientes quanto ad exitum propinquare videbant. Jam sola exitus hora expectabatur, ac precum et lacrymarum armis communitur. Quoties cameræ in qua decumbebat ostium aperiebatur, verens quisque ne jam migrasse nuntiaretur, attonitus prosiliebat, et quod verebatur audire expectabat. Transegit diem sic

usque ad vesperam, ac sæpe quasi aliunde reverens dicebat abbati Rogerio qui proximus astabat: « Quid faciunt domini nostri, cur morantur? quid esse putatis cur non accedant? » Ille quanquam eum de aliis crederet loqui personis, respondebat ac si loqueretur de fratribus monasterii. « Quid, inquit, jubetis? sunt in claustrum, orant pro vobis, aderunt mox ut voletis. » facebat, et parvum post intervallum eadem commotus iterabat. Laborabat ille addicere quorum moram causabatur, et accessum præsolabatur; verum nihil ab eo plus audiebat. Vespertina a fratribus peracta synaxi, cum diei ac diurni officii sine, vitæ humanæ stadium felici curam peregit nocte jam proxima, quæ in Dominicum illucescebat Septimo Kalendas Septembris. Irruunt universi, nec jam solum monachi, verum ex familia servientes, et qui ex villis confluerant, fores et claustra effringere conati, quos abbas Rogerius qui sancto viro in ultima ægritudine obsequentissimus fuerat, prudenti confortatione adhortans detinuit, donec corpus decentissime funeratum, solemnium processione in ecclesiam est perlatum. In communi posito jam licet omnibus communem lamentari desolationem, quæ vivum semper assequabatur, in funere quoque illum gloria comitatur ad persolvendum ultimum obsequium fratri [f, Patri] qui apud omnes maximi amoris atque reverentiæ ob oculum religionem fuit. Animo libenti convenerunt plerique abbates, multæque personæ venerabiles. Advenit, et totum exsequiale officium celeberrime egit Ebroicensis episcopus, honestæ vitæ, magnæque litterarum scientiæ, vir venerandus Gislebertus. Actum est in capitulo illi monumentum honorum actuum, æternum filiis monumentum, ejure quo de spiritualibus locuturi studiis conveiant, illius presentatur memoria, qui ex tyranno religiosus, ex multum sæculari omnino supernaturalis, loci illius atque ordinis primus existit fundator et abbas. Maximos Patre amantissimo orbatorum filiorum questus referre supersedeo, ne dolorem legen inferam, neu lectorem inferendo moveam in lacrymationem. Illo decenti honorificentia tumulato, largissimis expensis recreantur pauperes, qui extra viciniam confluerunt. Æternam animæ illius recreationem præstet, si votis opus est, Deus, qui vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Explicit Vita sancti Herluini primi abbatis ac fundatoris Becensis cœnobii.

EPITAPHIUM.

*Hæc legitur petra fundator primus et abbas
Hujus cœnobii, monachus ex laico.*

*Ter post undenos, ac tres, et quatuor annos
Grammata nescierat, postque peritus obiit.*

*Quatuor undecies, transegit cœnobialis
Annos, rite suos dimidiando dies.*

(78) Pixidem seu ciborium vocat eucharistiam,

*Cum Phœbus novum sub virgine protulit ortum,
Commigrando diem clausit, et hebdomadam.
Herluinus erat, si quis de nomine quærat,
Cui cum sanctis det quidquid eis Deus est.*

ALIUD EPITAPHIUM.

Hunc spectans tumulum, titulo cognosce sepulchrum,

loc est vas in quo reconditur corpus Domini.

*Est vis virtutis nosse quis ipse fuit.
Cum quater hic de hos ævi venisset ad annos,
Quæ fuerant seclī spreit amore Dei.
Mutans ergo vices de mundi milite, miles
Fuit Christi, subito monachus ex laico.
Hinc sibi more patrum socians collegia fratrum,
Cura qua decuit, rexit eos, aluit.
Quas quantasque vides hic primus condidit ædes,*

*A Non tam divitiis, quam fidei meritis.
Quas puer haud didicit scripturas postea scivit,
Doctus ut indoctum vix sequeretur eum.
Fletibus hunc nobis tulit inclementia mortis,
Sextilis quinta, bisque die decima.
Herluine Pater, sic carlica scandis oranter.
Credere namque tuis hoc licet ex meritis.*

PREFATIO IN VITAS BECCENSIIUM ABBATUM GUILLELMI ET BOSONIS, AUCTORE
MILONE CRISPINO CANTORE BECCI.

¶ Quoties magnorum facta virorum litteris assignata recitantur, ad Dei laudem de cuius dono existunt, mentes audientium ad bene agendum informantur, ad delium spes erigitur, et iis qui in quibusdam nonnunquam torpescere solet fervor divini amoris, reaccenditur, dum vident alios fecisse quod ipsi facere monentur. Quapropter nos cupientes de vostro offerre in tabernaculo Dei aliquid de vita patrum nostrorum, qui nos in sancta religione educaverunt, pauca, prout vidimus vel audivimus, licet inculco sermone, ad notitiam posterorum scribere curavimus. Fuerunt namque suo tempore magni nominis, qui erant bene religiosi, multis Dei donis ornati, quibus ad vitam pergendi rectum tramitem subditis monstrabant. Sunt autem de

quibus loquimur, Willelmus reverendus abbas Becci tertius, et, qui ei successit in regimen ejusdem cœnobii, Boso, sapiens vir et bonus; nam de duobus primis qui istos in eodem loco præcesserunt, beatissimo scilicet Herluino primo Beccensis cœnobii fundatore et pastore, et sanctissimo Anselmo ejusdem loci secundo abbate, exstant apud nos præclara et magna veraci stylo digesta volumina. De duobus ergo prædictis, Willelmo videlicet et Bosone, ad honorem Dei et utilitatem legentium, quod Dominus dederit dicere volumus, quatenus noverint post nos venturi qui, vel unde fuerint, quomodo vixerint, seu qualiter præsentem vitam terminaverint.

VITA VENERABILIS WILLELMI BECCENSIS TERTII ABBATIS.

Venerabilis abbas Becci Willelmus, nobili Northmanorum prosapia originem trahens, in veteri castro super Rislam quod dicitur Monsfortis, claris parentibus est exortus. Pater ejus Turstinus, mater Albereda dicebatur, Rogerii de Bellomonte patris Roberti comitis ex sorore neptis. Qui puer dum adhuc jaceret in cunis, gravi molestia tactus, visum pene amisit. Territa mater, pro filio lugens, occurrit ad quamdam ecclesiam Sancti Germani in eodem castro sitam, obtulit illum super altare ejusdem ecclesie votens Deo, et beatissimæ Dei Genitrici Mariæ sanctoquem Germano, quod si puer illam incommoditatem oculorum eorum auxilio evaderet, illum Dei servitio nutriret, litterisque imbuendum traderet; simulque Deum rogavit ut, si aliter puerum sanare nollet, in se, id est, in matrem infirmitatem illam converteret. Quid plura? amovit petitioni et voto bonæ matris gratia Salvatoris nostri pietasque ejus sanctissimæ Genitricis, nec non et beatissimi confessoris Germani, et infans integræ restitutus est sospitati; matrem vero infirmitas corripuit, nec multo post exstinxit. Crevit puer, et cum ad congruam ætatem pervenisset traditus est litterarum studiis imbuendus. Cœpit itaque bonæ indolis esse, amore Dei fervere, honestis intendere, et ab inhonestis animum revocare.

et habitu talem se exhibebat, ut jam tunc quas monachus ab omnibus haberetur. Quantum ad vitæ morumque spectabat informationem, si quando a cognatis vel amicis ad scholas aliquid pecuniæ sibi mitteretur, quasi rem malam vitabat suscipere; sicut condiscipuli ejus soliti erant referre, ita avaritiam perhorrebat. Cumque quintum et vicesimum ageret ætatis annum, desiderans vocem Domini implere dicentis: *Qui non renuntiat omnibus quæ possidet non potest meus esse discipulus (Luc. xiv, 13); et: Si quis vult post me venire, abnegat semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me (Matth. xvi, 14)*, renuntians mundo Becci monachus factus est sub sanctissimo abbate Anselmo, qui tunc temporis in Beccensi cœnobio abbatis officio gloriose fungebatur. Ingressus monasterium intentissime religioni monasticæ operam dabat, lectioni et silentio assiduus vitam suam honeste custodire admodum studebat. Ita Deo placere cupiens hominibus charus, in castris Domini Dei Sabaoth ejus signa sequens, quindecim per annos strenui militis officio functus, hujus militiæ beato Anselmo duce militavit tam strenue ut omnes eum diligerent, et nullus de eo conquereretur. Fama bonitatis ejus circumquaque bonum Christi odorem de se ferebat. Igitur beato abbate Anselmo in Angliam translato, et archiepiscopo facto, ejus fastigium **42** virgæ

Jam mundi luxum sperneat, jam sermone, actu